

Kela[®]

Lapsiperheet

Lyhyesti ja selkeästi | 2024

Sisällys

Kelan tuet lapsiperheelle	3
Lapsi tulossa	6
Vanhempainpäivärahat perhevapaiden ajalta	8
Lastenhoidon tuet perhevapaiden jälkeen	16
Jos lapsi sairastuu	21
Elatustuki	22
Hakeminen ja maksaminen	24
Näin Kela palvelee	27

SELKO

Selkokieltä

Selkokeskus on antanut tälle esitteelle selkotunnuksen. Se on merkki siitä, että esite on helppo lukea.

Tässä esitteessä on tärkeimmät tiedot, mutta ei kaikkia yksityiskohtia. Tarkempaa tietoa Kelan tuista saat verkkosivuilta ja soittamalla Kelaan.

Kelan tuet lapsiperheelle

Tässä esitteessä kerrotaan, miten Kela tukee lapsiperheitä. Kelan tuen avulla vanhemmat voivat olla kotona lapsensa kanssa tärkeiden ensimmäisten kuukausien aikana.

Seuraavilla sivuilla kerrotaan tarkemmin, mitä tukea Kela maksaa lapsiperheelle raskausaikana ja lapsen syntymän jälkeen.

Esitteessä kerrotaan myös, miten Kela tukee lapsen hoitoa ja korvaa lapsesta aiheutuvia menoja.

Esitteen lopussa on tiedot siitä, miten lapsiperheen tukia haetaan.

Esite kertoo vuoden 2024 tilanteesta.

Lisätietoa verkosta ja puhelimitse

Kelan tuista kerrotaan selkokielellä osoitteessa **www.kela.fi/selkokieli**

Lapsiperheen tuista kerrotaan tarkemmin Kelan yleissuomenkielisisillä sivuilla **www.kela.fi/lapsiperheet**

Jos sinulla on kysyttävää, voit soittaa palvelunumeroon **020 692 206**

Kuka voi saada lapsiperheen tukia?

Voit saada Kelasta lapsiperheen tukia, kun asut Suomessa vakinaisesti. Jos asut Suomessa vain vähän aikaa, et yleensä voi saada Kelan tukia. Joskus tukia voivat saada myös henkilöt, jotka asuvat muualla mutta työskentelevät Suomessa.

Jos olet asunut ulkomailla tai olet muuttamassa ulkomaille, tarkista Kelasta, voitko saada Kelan tukia. Muutto Suomesta pois tai lyhyempi oleskelu ulkomailla voi vaikuttaa Kelan maksamiin tukiin.

Mitä tukia lapsiperhe voi saada?

Kelan tukia lapsiperheille ovat

- äitiysavustus
- vanhempainpäivärahat
 - raskausraha
 - erityisraskausraha
 - vanhempainraha
 - isyysraha, jos lapsen laskettu aika oli ennen 4.9.2022
- lapsilisä
- lastenhoidon tuet
 - kotihoidon tuki
 - joustava hoitoraha
 - yksityisen hoidon tuki
 - osittainen hoitoraha
- sairaan tai vammaisen lapsen tuet
- elatustuki.

Lapsiperhe voi saada myös muita tukia

Tarkista myös, voitko saada joitain muita Kelan tukia. Muita perheeseen liittyviä Kelan tukia ovat esimerkiksi asumisen tuet, opiskelijan tuet, asevelvollisen tuet, työttömyysturva ja sairastamiseen liittyvät korvaukset. Ne on esitelty omissa esitteissään.

Lapsi tulossa

Jos teille on tulossa lapsi, ota ensin yhteyttä neuvolaan. Kun raskaus on pitemmällä, voit hakea Kelan tukia, kuten äitiysavustusta. Kelasta saa myös lapsilisää, Kela-kortin ja erilaisia tukia lapsen hoitamiseen.

Neuvola palvelee raskaana olevia ja lapsiperheitä

Jos olet raskaana, ota yhteys neuvolaan. Neuvolat ovat hyvinvointialueiden palvelu, ja ne ovat maksuttomia.

Neuvolasta perhe saa neuvoja raskausaikaa ja synnytystä varten. Lisäksi neuvolassa seurataan äidin ja lapsen terveydentilaa.

Äidin täytyy käydä neuvolassa terveystarkastuksessa raskauden alussa, viimeistään 18. raskausviikolla. Kun raskautesi on kestänyt vähintään 22 viikkoa (154 päivää), neuvola antaa sinulle raskaustodistuksen. Tarvitset sitä, kun haet Kelasta tukea.

Äitiysavustus eli äitiyspakkaus tai rahasumma

Voit hakea äitiysavustusta, kun raskaus on kestänyt 5 kuukautta. Voit valita äitiyspakkauksen tai 170 euroa. Äitiyspakkauksessa on hoitotarvikkeita ja vaatteita vauvalle.

Hae äitiysavustusta viimeistään 2 kuukautta ennen laskettua aikaa.

Lapsilisä

Kela maksaa jokaisesta lapsesta lapsilisää. Lapsilisä maksetaan yleensä äidille, isälle tai muulle huoltajalle. Maksaminen jatkuu sen kuukauden loppuun, jolloin lapsi täyttää 17 vuotta.

Lapsilisää maksetaan lapsien määrän mukaan:

- yhdestä lapsesta noin 95 euroa kuukaudessa
- kahdesta lapsesta noin 200 euroa kuukaudessa
- kolmesta lapsesta noin 334 euroa kuukaudessa
- neljästä lapsesta noin 507 euroa kuukaudessa
- viidestä lapsesta noin 699 euroa kuukaudessa.

Alle 3-vuotiaista lapsista maksetaan suurempaa lapsilisää 1.4.2024 alkaen. Korotus on 26 euroa kuukaudessa.

Yksinhuoltaja saa korotuksen, joka on jokaisesta lapsesta noin 73 euroa kuukaudessa.

Lapsilisästä ei mene veroa.

Muista hakea lapsilisää. Voit hakea lapsilisää jo ennen lapsen syntymää tai lapsen syntymän jälkeen.

Kela-kortti

Kun lapsi syntyy Suomessa, tieto lapsen syntymästä menee sairaalasta väestörekisteriin ja sieltä Kelaan. Lapsi saa henkilötunnuksen.

Kun lapsi on saanut nimen, Kela lähettää kotiin Kela-kortin eli sairausvakuutuskortin.

Vanhempainpäivärahat perhevapaiden ajalta

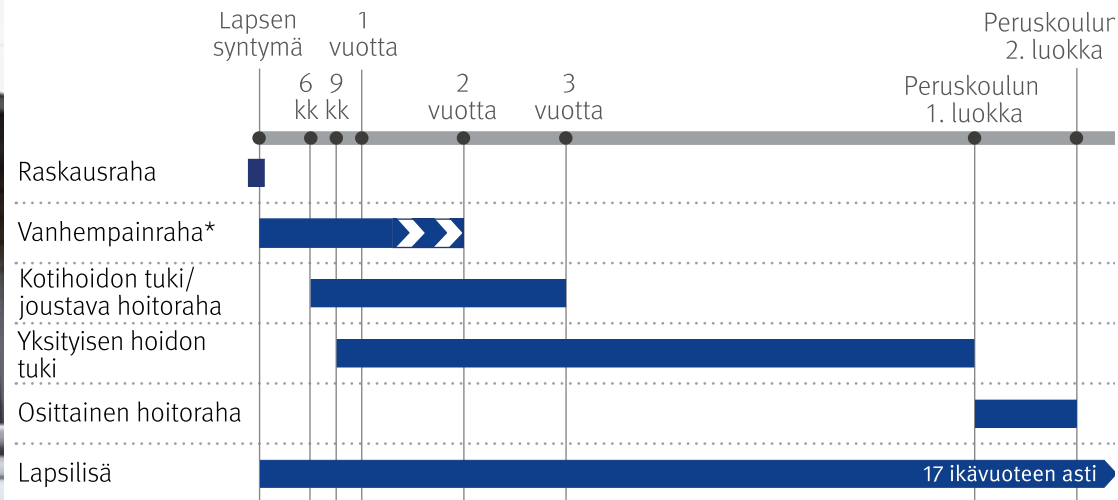
Raskaana oleva vanhempi voi jäädä vapaalle jo ennen lapsen syntymää. Lapsen syntymän jälkeen molemmat vanhemmat saavat olla lapsen kanssa kotona. Kela maksaa tältä ajalta vanhempainpäivärahoja, jotka turvaavat perheen tulot.

Perhevapaat ja tuet

Milloin tukia voi saada?

Alla olevassa kuviossa esitellään, mitä tukia Kela maksaa ensimmäisen lapsen syntymän aikaan ja kun lapsi kasvaa. Kuvion yläosassa on lapsen ikä. Palkit osoittavat, milloin Kela maksaa mitään tukea.

* Vanhemmat voivat saada vanhempainpäivärahoja samaan aikaan enintään 18 arkipäivän ajan. Vanhempainvapaata voi pitää erimittaisissa jaksoissa, kunnes lapsi täyttää 2 vuotta. Vapaa jaetaan vanhempien kesken. Vapaata voi pitää osissa ja vuorotellen.

Raskausraha

Raskaana oleva vanhempi voi jäädä raskausvapaalle aikaisintaan 30 arkipäivää eli noin 5 viikkoa ennen lapsen laskettua syntymäaikaa.

Raskausvapaalla vanhempi saa raskausrahaa. Sitä maksetaan 40 arkipäivää eli noin 6,5 viikkoa.

Voit hakea raskausrahaa, kun raskaus on kestänyt 154 päivää eli 22 viikkoa. Saat neuvolasta raskaustodistuksen, jonka tarvitset hakemuksen liitteeksi. Kela maksaa raskausrahaa jälkikäteen korkeintaan 2 kuukauden ajalta. Voit hakea samalla hakemuksella myös vanhempainrahaa.

Tarkista työnantajaltasi ennen hakemista, saatko raskausvapaan ajalta palkkaa.

Muista ilmoittaa työnantajalle raskausvapaasta viimeistään 2 kuukautta ennen vapaan aloittamista.

Eriyisraskausraha

Jos altistut työpaikallasi säteilylle, kemiallisille aineille tai tarttuvalle taudille, voit jäädä pois töistä heti, kun olet raskaana. Tällaisessa tilanteessa saat erityisraskausrahaa.

Lapsen syntymän jälkeen raskausvapaa jatkuu noin 1–2 viikkoa. Äidille maksetaan tältä ajalta raskausrahaa.

Vanhempainraha

Voit aloittaa vanhempainvapaan, kun lapsi on syntynyt. Vanhempainvapaalle voi jäädä kumpi tahansa vanhemmista. He voivat olla vapaalla myös vuorotellen.

Vanhempainvapaa kestää 320 arkipäivää eli noin 14 kuukautta. Kummallakin vanhemmalla on vanhempainvapaan päivistä puolet eli 160 päivää. Vanhempi voi luovuttaa toiselle vanhemmalle 0–63 päivää eli enintään 10,5 viikkoa.

Kela maksaa vanhempainvapaan ajalta vanhempainrahaa. Vanhempainvapaata voi pitää erimittaisissa jaksoissa, kunnes lapsi täyttää 2 vuotta. Sovi kuitenkin työnantajasi kanssa vanhempainvapaan pitämisestä. Tarkista työnantajaltasi, saatko vanhempainvapaan ajalta palkkaa. Jos saat palkkaa, Kela maksaa vanhempainrahan työnantajallesi

Jos perhe saa kaksoset, Kela maksaa vanhempainrahaa 84 arkipäivää eli noin 14 viikkoa lisää.

Jos vanhempi huolehtii lapsesta yksin, hän voi käyttää kaikki 320 arkipäivää ja olla pidempään vanhempainvapaalla. Hän voi luovuttaa toiselle lasta hoitavalle henkilölle enintään 126 vanhempainrahapäivää. Tämä edellyttää, että lapsella ei ole toista vahvistettua vanhempaa

eikä vanhemmalla ole puolisoa,
joka voisi saada vanhempainrahaa.
Hae vanhempainrahaa ajoissa.
Kela maksaa vanhempainrahaa jälkikäteen
korkeintaan 2 kuukauden ajalta.

Hae vanhempainrahaa myös siltä ajalta,
jolta työnantajasi maksaa sinulle palkkaa.

Osittainen vanhempainraha

Jos hoidat lasta osan päivästä ja teet osa-aikatyötä,
voit saada osittaista vanhempainrahaa.
Osittainen vanhempainraha on
puolet täydestä vanhempainrahasta.

Voit saada osittaista vanhempainrahaa,
jos teet töitä enintään 5 tuntia päivässä.
Kun olet osittaisella vanhempainvapaalla yhden päivän,
sinulta kuluu puolikas vanhempainrahopäivä.

Tuki adoptiovanhemmille

Kela tukee adoptiolapsen vanhempia lähes samalla tavalla
kuin biologisia vanhempia.

Adoptiovanhemmat eivät voi saada raskausrahaa,
mutta he saavat vanhempainrahaa yhteensä 320 arkipäivää.
Vanhempainrahaa voidaan maksaa siitä päivästä alkaen,
kun saat adoptiolapsen hoitoosi.

Jos adoptoit lapsen ulkomailta,
voit hakea Kelasta rahallista tukea adoption kustannuksiin.

Isyysraha

Tämä sivu koskee perhettäsi, jos

- lapsen laskettu aika oli ennen 4.9.2022
- adoptiolapsi otettiin hoitoon 30.7.2022
tai sitä ennen.

Jos lapsi syntyi tai adoptiolapsi otettiin hoitoon myöhemmin,
lapsen toinen vanhempi voi saada vanhempainrahaa.

Lue vanhempainrahasta sivulta 11.

Isä voi pitää isyysvapaata
54 arkipäivää eli noin 9 viikkoa.
Kela maksaa isyysvapaan ajalta isyysrahaa.

Isä voi olla isyysvapaalla 1–18 arkipäivää
eli enintään 3 viikkoa samaan aikaan
kun äiti on vapaalla.
Voit pitää tämän osuuden isyysvapaasta kerralla
tai jakaa sen enintään neljään jaksoon.

Jos olet jo pitänyt 18 arkipäivää vapaata,
voit vielä pitää 36 arkipäivää.
Voit pitää ne sen jälkeen,
kun vanhempainrahan saaminen on loppunut.

Voit pitää vapaan kerralla tai kahdessa jaksossa.
Jos et ole vielä pitänyt yhtään vapaata,
voit pitää kerralla kaikki 54 arkipäivää vapaata.

Jos perhe saa kaksoset,
Kela maksaa isyysrahaa 18 arkipäivää lisää.
Näitä päiviä voit pitää samaan aikaan äidin kanssa
tai vanhempainrahan loppumisen jälkeen.

Pidä isyysvapaa ennen kuin lapsi on 2 vuotta.
Voit hakea isyysrahan takautuvasti.
Hae isyysrahaa kuitenkin
ennen kuin lapsi täyttää 2 vuotta ja 2 kuukautta.

Ilmoita työnantajalle isyysvapaasta
viimeistään 2 kuukautta ennen vapaan alkua.
Jos vapaasi kestää 1–12 arkipäivää,
riittää, että ilmoitat siitä kuukausi etukäteen.
Voit hakea isyysrahaa myös,
jos olet esimerkiksi yrittäjä, työtön tai opiskelija.

Kuinka paljon tukea saa?

Vanhempainpäivärahojen määrä lasketaan
vuositulojen perusteella.
Vuositulot tarkoittavat tulojasi 12 kuukauden ajalta.

Jos voit saada tukea esimerkiksi toukokuusta 2024 alkaen,
Kela laskee tuen määrän niiden tulojen mukaan,
jotka olet saanut 1.4.2023–31.3.2024.

Tuki on aina pienempi kuin palkka.
Yleensä se on noin 70 prosenttia tuloista.

Tukeen vaikuttaa myös se,
jos olet opiskellut tai ollut sairaana tai työttömänä.
Pienin tuki on 31,99 euroa päivässä
eli noin 800 euroa kuukaudessa.
Esimerkiksi opiskelija saa tämän verran tukea.

Vanhempainpäivärahoista menee veroa.

Työntekijälle kertyy eläkettä ja vuosilomaa,
kun hän on vanhempainvapaalla.

Jos saat vanhempainvapaan ajalta palkkaa,
Kela maksaa tuen työnantajallesi.

Lastenhoidon tuet perhevapaiden jälkeen

Vanhempainvapaan jälkeen
tai vanhempainrahajaksojen välissä voit

- saada kotihoidon tukea,
jos lapsi ei osallistu kunnan varhaiskasvatukseen
- saada kotihoidon tai yksityisen hoidon tukea,
jos lapsi osallistuu yksityiseen varhaiskasvatukseen.

Voit myös saada joustavaa hoitorahaa,
jos teet töitä enintään 30 tuntia viikossa
eikä sinulle makseta vanhempainpäivärahoja.
Lastenhoidon tukia ei makseta alle kuukauden ajalta

Kotihoidon tuki

Kotihoidon tukea voi hakea, jos alle 3-vuotiaasta lasta
hoidetaan muualla kuin kunnan varhaiskasvatuksessa
esimerkiksi kotona.

Hoitaja voi olla lapsen vanhempi tai joku muu,
esimerkiksi isovanhempi tai palkattu hoitaja.

Voit saada kotihoidon tukea,
kun lapsen syntymästä on kulunut 160 arkipäivää.
Silloin lapsi on noin 6 kuukauden ikäinen.

Kotihoidon tukea ei voi saada,
jos lapsi on kunnan varhaiskasvatuksessa.
Kotihoidon tukeen kuuluvat hoitoraha ja hoitolisä.
Kotikuntasi saattaa maksaa lisäksi kuntalisää.

Hoitoraha on

- noin 378 euroa kuukaudessa
yhdestä alle 3-vuotiaasta lapsesta
- noin 113 euroa kuukaudessa jokaisesta
muusta perheen alle 3-vuotiaasta lapsesta
- noin 73 euroa kuukaudessa jokaisesta
yli 3-vuotiaasta mutta alle kouluikäisestä lapsesta.

Hoitolisää saa vain yhdestä lapsesta,
ja se on enintään noin 202 euroa kuukaudessa.
Hoitolisän määrä riippuu vanhempien tuloista.

Jotkut kunnat maksavat kotihoidon tuen lisäksi kuntalisää.
Kysy kotikunnastasi tai Kelasta,
saatko kuntalisää.

Kotihoidon tuesta menee veroa.

Yksityisen hoidon tuki

Voit saada yksityisen hoidon tukea,
jos lastasi hoitaa palkattu hoitaja
tai yksityinen varhaiskasvatuspaikka.
Yksityisen hoidon tukea voi saada,
jos lapsi on täyttänyt 9 kuukautta,
mutta on alle kouluikäinen.
Tukea ei voi saada,
jos lapsi on kunnan varhaiskasvatuksessa.
Yksityisen hoidon tukeen kuuluvat hoitoraha ja hoitolisä.
Kotikuntasi saattaa maksaa lisäksi kuntalisää.

Hoitoraha on noin 192 euroa kuukaudessa.
Jos lapsi on esiopetusikäinen
ja varhaiskasvatuksessa osa-aikaisesti,
hoitoraha on noin 71 euroa kuukaudessa.

Hoitorahan lisäksi voit saada hoitolisää.
Se on enintään 266 euroa kuukaudessa.
Hoitolisän määrä riippuu tuloista.
Jos saat pienempää hoitorahaa,
myös hoitolisä on pienempi.

Kela maksaa yksityisen hoidon tuen
palkatulle hoitajalle tai varhaiskasvatuspaikalle.

Yksityisen hoidon tuesta menee veroa.

Joustava hoitoraha

Voit saada joustavaa hoitorahaa,
jos teet töitä enintään 30 tuntia viikossa
ja hoidat muun aikaa lastasi.
Kela maksaa joustavaa hoitorahaa alle 3-vuotiaasta lapsesta.

Joustavaa hoitorahaa voidaan maksaa
kummallekin vanhemmalle.
Tällöin kummankin vanhemman
täytyy tehdä tavallista lyhyempää työaika.
Heidän täytyy hoitaa lasta eri aikaan tai eri päivinä.

Joustavaa hoitorahaa maksetaan työajan mukaan.
Hoitoraha voi olla joko noin 269 euroa kuukaudessa
tai noin 179 euroa kuukaudessa sen mukaan,
kuinka paljon keskimäärin työskentelet viikossa.

Kela maksaa joustavaa hoitorahaa samalle vanhemmalle
kerrallaan vain yhdestä lapsesta.

Joustavasta hoitorahasta menee veroa.

Osittainen hoitoraha

Voit saada osittaista hoitorahaa,
jos teet töitä enintään 30 tuntia viikossa
lapsen hoidon vuoksi.
Kela maksaa osittaista hoitorahaa
koulussa 1. ja 2. luokalla olevasta lapsesta.
Osittainen hoitoraha on noin 108 euroa kuukaudessa.
Siitä menee veroa.

Kela maksaa osittaista hoitorahaa samalle vanhemmalle
kerrallaan vain yhdestä lapsesta.

Samalle vanhemmalle ei voida maksaa samaan aikaan
osittaista hoitorahaa ja joustavaa hoitorahaa.

Jos lapsi sairastuu

Jos lapsesi sairastuu, voit viedä hänet terveyskeskukseen tai yksityiselle lääkärille.

Kela korvaa osan yksityisen lääkärin maksuista. Lisäksi Kela korvaa osan lääkkeiden hinnasta. Terveyskeskuksen hoitoja Kela ei korvaa.

Tilapäinen hoitovapaa

Jos alle 10-vuotias lapsesi sairastuu esimerkiksi flunssaan, voit jäädä pois töistä hoitamaan häntä. Sitä kutsutaan tilapäiseksi hoitovapaaksi.

Tilapäinen hoitovapaa on enintään 4 päivää. Useimmat työnantajat maksavat tilapäisen hoitovapaan ajalta palkkaa. Kela ei maksa tukea tältä ajalta.

Vaikeasti sairaan tai vammaisen lapsen hoitaminen

Kela tukee vaikeasti sairaan tai vammaisen lapsen hoitoa.

Kelan tukia ja palveluita ovat

- erityishoitoraha vanhemmalle, joka hoitaa alle 16-vuotiasta lasta
- alle 16-vuotiaan vammaistuki
- vaativa lääkinnällinen kuntoutus.

Niistä kerrotaan seuraavissa esitteissä:

- Sairastaminen ja vammaistuet
- Kuntoutus.

Elatustuki

Jos vanhemmat eroavat, he voivat päättää, että lapset jäävät asumaan vain toiselle vanhemmista. Tällöin se vanhempi, jonka luona lapsi ei asu, maksaa elatusapua vanhemmalle, jonka luona lapsi asuu. Vanhempaa, jonka luona lapsi ei asu, kutsutaan elatusvelvolliseksi.

Joskus elatusvelvollinen ei maksa elatusapua tai elatusvelvollista vanhempaa ei ole. Tällöin Kela voi maksaa elatustukea sille vanhemmalle, jonka luona lapsi asuu.

Kela maksaa elatustukea, jos

- elatusvelvollinen vanhempi ei ole maksanut elatusapua
- elatusapu on elatusvelvollisen pienten tulojen vuoksi pienempi kuin elatustuki
- lapsella ei ole vahvistettua toista vanhempaa
- lapsen adoptoi vain yksi vanhempi
- lapsella on vahvistettu isä tai äiti, mutta elatusapua ei ole voitu vahvistaa.

Elatustuki on lasta kohti noin 196 euroa kuukaudessa. Elatustuesta ei mene veroa.

Tietoa elatusvelvolliselle

Jos Kela maksaa elatustukea, se perii elatusvelvolliselta maksamatta jääneet elatusavut. Niitä kutsutaan elatusapuvelaksi.

Jos et pysty rahatilanteesi takia maksamaan elatusapuvelkaa Kelalle, voit hakea Kelasta maksuvapautusta.

Hakeminen ja maksaminen

Hae kaikkia lapsiperheiden tukia verkossa:

www.kela.fi/omakela

Tarkista hakemuksesta, mitä liitteitä siinä täytyy olla. Myös liitteet voi lähettää verkossa.

Voit hakea tukea myös lomakkeella, jonka saat Kelan toimistoista ja verkkosivuilta:

www.kela.fi/lomakkeet

Kelan postiosoite on

Kela
PL 10
00056 KELA

Voit hoitaa melkein kaikki Kela-asiasi myös puhelimessa.

Kun Kela on käsitellyt hakemuksesi, saat kotiin päätöksen. Päätöksessä kerrotaan tuen määrä, perustelut ja maksupäivä. Saat päätöksen myös silloin, jos sinulle ei ole myönnetty tukea.

Kela maksaa tuet pankkitilillesi.

Lapsilisä tulee tilille yleensä kuukauden 26. päivä. Jos pankit ovat silloin kiinni tai jos maksupäivä on pyhäpäivän jälkeen, lapsilisä tulee tilille jo aikaisemmin.

Ilmoita, jos tilanteesi muuttuu

Jos elämäsi muuttuu, se voi vaikuttaa Kelasta saamiisi tukiin. Muutos voi koskea esimerkiksi asumista, tuloja, työskentelyä tai perhettä.

Muista ilmoittaa muutoksista Kelaan. Voit tehdä sen verkossa, puhelimitse tai toimistossa.

Sinun vastuullasi on omalta osaltasi varmistaa, että Kelalla on oikeat tiedot. Silloin tuki maksetaan sinulle oikean suuruisena.

Jos päätöksessä on virhe

Jos Kelan päätös on mielestäsi virheellinen, voit hakea päätökseen muutosta.

Saat päätöksen mukana ohjeet siitä, miten muutosta haetaan.

Jos sinulla on kysyttävää, ota ensin yhteyttä Kelaan.

Verkossa voit

- hakea tukia
- lähettää liitteitä
- tarkistaa hakemuksesi tilanteen
- lähettää viestejä
- ilmoittaa muutoksista
- lopettaa tuen.

Kela selkokielellä

Selkokieliset verkkosivut:
www.kela.fi/selkokieli

Selkokieliset esitteet:

Eläkkeet ja muut eläkkeensaajan tuet
Kuntoutus

■ Lapsiperheet

Opiskelijat ja asevelvolliset
Sairastaminen ja vammaistuet
Toimeentulotuki
Työttömyys
Ulkomailta Suomeen tai Suomesta ulkomaille
Yleinen asumistuki

Esitteitä saa Kelan toimistoista.
Esitteet muilla kielillä verkossa:
www.kela.fi/muut-kielet